

ניימן אברהם-צבי

172925

בן בלומה יחזקאל

נולד ב- ו' אייר תרע"ג 1913

שרת בגדוד "ברק" (12)

נפל ב- 18.5.1948

בקרבת על מושרטת צמח.

אברהם ביבמן

בן בלומה ויחזקאל, נולד ביום ו' באדר תרע"ג (13.5.1913) בכפר אושונץ' של גבול בסרביה-בוקובינה. היה בן-אחד ראשון אחיו שלוש בנות. בראשית מלחמת-העולם הראשונה, והוא אז בן-שנה, פקד הצבא הרוסי להרחק את האוכלוסייה היהודית מרחק 40 קילומטר מהגבול, והמשפחה נודה לא מטלתו עד העיירה חיטין, ואחרי פסח תרע"ה הוגלה הלאה עד לעיר אקרמן ובה השתקעה. אברהם למד בבית-הספר "תרבות" וכונה על-ידי חבריו בשם אברימייל לא. כשהתערבו התלמידים בינויהם מי מהם יקפו מגג בית-הספר, קופץ אברהם 3 פעמים, עד שנתקעה רגלו. בגין רך עזב את בית-הספר כדי לבוא לעזרת המשפחה ולמד שעונות. מדריכו אמר עליו כי הוא משפחחת בצלאל (שהchein את כל הקודש למשכן), ואין דבר במיניקה עדינה העומד מעל לכוח השגתו. היה להוט אחרי המזאות חדשות. אברהם-צבי היה מוסיקלי מטבעו, והשתתף במקהלה בית-הכנסת, גם כסולן. כמו כן שר במקהלה בית-הספר והשתתף בהציגות חובבי התיאטרון ליד הגימנסיה. בהיותו בן 16 הגיע לתנועת "גורודזינה", יצא להכשרה ואחריו שנטיים ב"החולוץ" זכה בסרטיפיקט. הוא עלה ארץ ביום כיabal טראצייג. תחילת עבד בחדרה ובקבוצת "אבוקה" בפרדס חנה ואחרי-כך עבר לביתניה והתגורר בה 15 שנה. בתקופת מאורעות-הדים תרצ"ו-תרצ"ט היה מראשוני המתגייסים לנוטרות ושירת כנוטר עד יום מותו. מביתניה עבר לחוות כנרת. היה אחראי לתחנת נטרים ועלה לדרגת קורפורל (רב"ט). כל שנותיו בארץ היה חבר ה"הגנה", עבר אימונים וכיימים את הツוים הלאומיים. זוקק היה לחוש התמצאות כדי לשרת את ממשלה המנדט ואת עמו כאחד. היה הנשך של עמק-הירדן וחבריו מספרים כי בימי מלחמת-העולם השנייה ראה את החיללים האוסטרליים מטילים לירדן נשך מן השلال הסורי, ושהתרחקו - צל ווהוציא את הכלים ומסרטם ל"הגנה". רב היה אוישו בשעה בידו להוסיף "כל" חדש למגינים. בשעת הצורך עסק בתיקוני נשך והיה ממתקני-הנסך המעלים בעמק הירדן. הכלים שתיקן היו חדשניים ובכלים המעטים שבידיו יצר חלק-חלוף מרכיבים נוספים. שמו יצא לתקילה כמתකן של שעוני הסביבה. למשה התמצא בכל עבודה: הקים לעצמו בית- מלאכה עיר, עבד בחקלאות ובפרדסים ואף התקין במו ידי את רהיטיו. היה נוח מאד לבירותו וביתו פתוח לרוחה. משכו המצער חסך ובשעת-הקשר הראשונה העלה את בני ביתו ארצת. כשפרצה מלחמת-העצמות השתתף בארגון עבודות הביצור במקום ועמד להיות ממונה על הנשך בצבא. ב-16.5.1948, כשהחלו הקרבות הקשים בעמק-הירדן עם פלישת הצבא הסורי, נשלח מטעם המושבה למחלקה הנבחרת של משקי הסביבה. המחלוקת עברה אימנו נמרץ, נשלחה לנחריים ונחלצה ועמדו יומיים בקרב צמח. אחריו-כך קיבל חופשה בת 24 שעות, אך ב-18 במאי הוזעק לתגובה והיה בין מגינויו צמח. הוא יצא לחזית בלב קשה, אך בתוך הקרבנות פגעו זירוטו ומוראו ושינויו עצום החל בו. עוד כשהתראה עם אישתו בחופשה אמר לה: "בבית הרבה יותר קשה מאשר בשדה הקרב", ובשעת המבחן גילה עמידה שקטה ונועזה להפליא. הסורים כבר הקיפו את צמח מכל עבירה. אברהם-צבי הופקע על בנין המשטרה היו כלי נשך שישיכנו את המגנים; ובעוד הדין נashed כייד יסולקו הכלים בתוך ההפגזה הקשה, חירף אברהם את נפשו, קופץ על הגג והורדם. זו הייתה גבורה שהתגבשה מני הפחד. שעה קלה אחרי הורדות הנשך החלה הנסיגה מן הבניין. פנו פגע בבטנו, פצעו היה אונש, אך ממכונת-הירייה לא-הרפה והתחנן לפני הנסוגים לחתת ממנו את הכלוי ולירוט בו. אברהם-צבי נפל ביום ט' באדר תש"ח (18.5.1948). כמה ימים אחר-כך, שנסוג האויב מצמח, נמצאה גופתו. אברהם-צבי הובא למנוחות-עולםיים בכרם-אחים בבית-הקבורות הצבאי בדגניה א'. השair אחראי אישא אסתה.

יום המערה

עדות יוצאת דופן מאותם ימים, ומצדו השני של קנה התותח, קיבלנו מיוمنו של הקצין לויטננט פאיז חדפי, מפקד הטנק הסורי שנעוצר בדגניה. רק טבעי הוא שהרישום ביום מסתיים בתאריך 5/20 לא ציון השעה.

היעזיה הייתה ממחנה מצפון לביירות ביום 5/12, לאחר ביקור שר ההגנה בחברת הגנרל צפרה-פחה במחנה. שם, דרך צידון, בניאס וקוניטרה, העתרף הכוח בקרב שהתחיל קודם לכן, ובו היו להם פצועים.

5/15 התקפנו את צמח במשוריינים ומטוסים, תותחי שני הצדדים פועלים. בערב ערכנו במקום שני לקרבת הבוקר.

5/16 הטרכנו במרחק 300 מטר מצמיח והתקפנו את העיר במשוריינים שלנו. התחולל קרב גדול, ונפלו הרבה פצועים והרוגים.

5/17 הטרכנו ממזרח לחווית למנוחה. הפלוגה הראשונה התקדמה. טנק נפל לים כנרת.

5/18 התקפנו את צמח. הטנק שלי נכנס ראשון. הרשתי את המוקשים בריםונייד כשי הולך רגלי.

5/19 היערכות והתקפה מכל הסוגים. במערכות היום הראשון נהרגו 67 יהודים.

5/20 התקפנו מושבה ממערב לצמח (=דגניה).

הקרב בו השתרע ונפל אברהム ז'יל

בבוש חמוטרה בצמ"ה

מכשלהן התקפטנו על צמה ועד לראשית פאי, עמדת משטרת צמה לחובב על ידו הבריטים. ברור היה שבגין זה עולול לשמש קריש-קפיוץ בין לגביו ישבוי עמק-הירדן באם יתפס על ידי הערבים, ובין לגבי ערבי צמה אם יהיה בידינו. על כן כה רבתה התוכנה לעראת יום חפזון, קיימן מגע של קבע עם אנשי המשטרה. כדי לדעת מראש על יום הפינוי, ומחלקה בפיקודו של מוטקה פלונסקי ז'יל (נרג' אחריך בקרבות סג'רה) חנתה בדגניה א', מוכנה להקרא בכל רגע לבוא להשתלט על הבניין.

ב-27.4.48, בשעה 18.00, הודיעה התכנית, שהבריטים עזבו את המשטרה. עבר ומן-מה עד שהספיקה המחלקה להתרוגן ולצאת לשטח, ובינתיים נחתה בנין המשטרה ע"י הערבים. נראה היה בעיליל, שהבריטים הודיעו לעربים על מועד יציאתם, כי מיד, עם צאת אחרין האנגלים, נכנסו העربים לבניין.

כשנמצאה המחלקה לפניו הקרנטינה הישנה, 400 מ' צפונית-מערבית למשטרה נפתחה עלייה אש מן הבניין, המחלקה נפרסה והמשיכה להתקדם. בהסתערות וריזה האצלו האנשיים לתפוס את בנין בית-הספר הסמוך למשטרה. כל הנסיבות להמשיך ולהתקדם לעבר המשטרה נהפכו מלחמת האש שנורתה מן הבניין, אש שהלכה וגברה (כגראה שהגיבו לאויב תגברות גוספות). אותה שעה נפתחה אש גם מכיוון צמה גופא. המחלקה נתבססה בבייש וענתה באש.

מדגניה יצאו שתי כיתות פל"ם אשר תפסו את טחנת הקמת והרושא שימושאל לככיש. מעמדה חדשה זו אפשר היה לכטוט באש את הכניסה למשטרה ולמנוע מן האויב את הכניסה והיציאה מהבניין.

ביןתיים החזיק היום. ברור היה, שבלי פריצת קיר הבניין בחומר נפץ לא יוכל לחדר פנימה. חומר הנפץ הובאו לדגניה בערב מאשדות-יעקב וסודרו ב-4 תרמילי גב, שככל אחד מהם הכיל מטען של 20 ק"ג. סיורי הפעלה היו פרימיטיביים (ע"י הצתת פתיל מלוקסן-ה חיתון |). עם חשכה יצאתה מדגניה עם שתי כיתות: «סלבים» גושאי-חומר ואבטחה להם.

הגענו לבית-הספר. פגשתי את מוטקה פאי. שהיה המפקד במקום, מלא הודיעני שוחל אל הגדר המקיפה את הבניין ופרצה במספרים, על מנת להכשיר פריצה בכוון רב יותר. קבענו שתי כיתות שייתרקו את המשטרה מכל צפון-מערב, ואלו ביתה שלישית עם כיתת פל"ם — יריצו לבניין מצד מערב. אל היחידה הפורצת צורף חבלן ושלושה

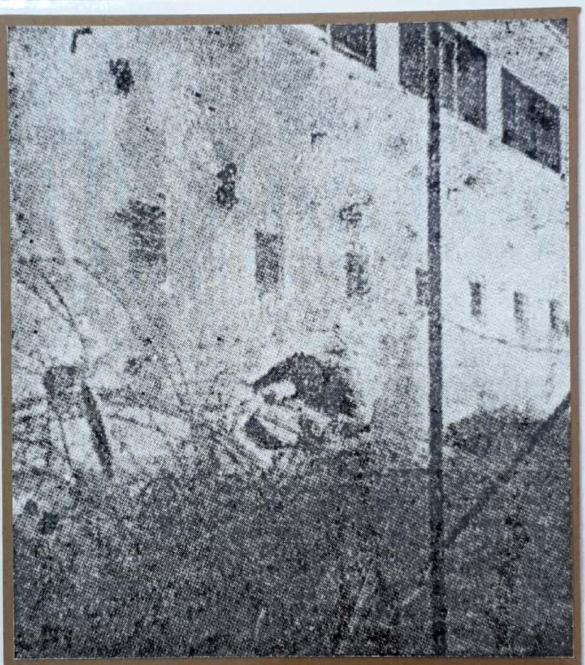
«סלבים». כיתות הרתק פתחו באש, על מנת להסיח דעתו של האויב ולהטוטו אליהם את אשוו ואotta שעה התקדמה יחידת הפורצים אל בנין המשטרה. וחלנו לאורך הגדר וחיפשנו את הפרצה. כשמצאנו לבסוף, נתברר, שرك כמה חוטים מן הגדר נחתכו, ולמעשה הייתה הגדר סבוכה בקונצרטינות ותיל רב.

אותה שעה נפצע מכרור תועה אחד הפורצים והחל לצעוק. צעקו לנו את מקומו לאויב, והוא התחיל לבן אלינו את אשו. האנשים נסוגו מעט (הסלבים ברחו למגרוי). תפости תרמיל עם חומר נפץ והטלתיו כבונגלו על הגדר. הרחכנו את יתר התרמילים והפעלתי את המטען.

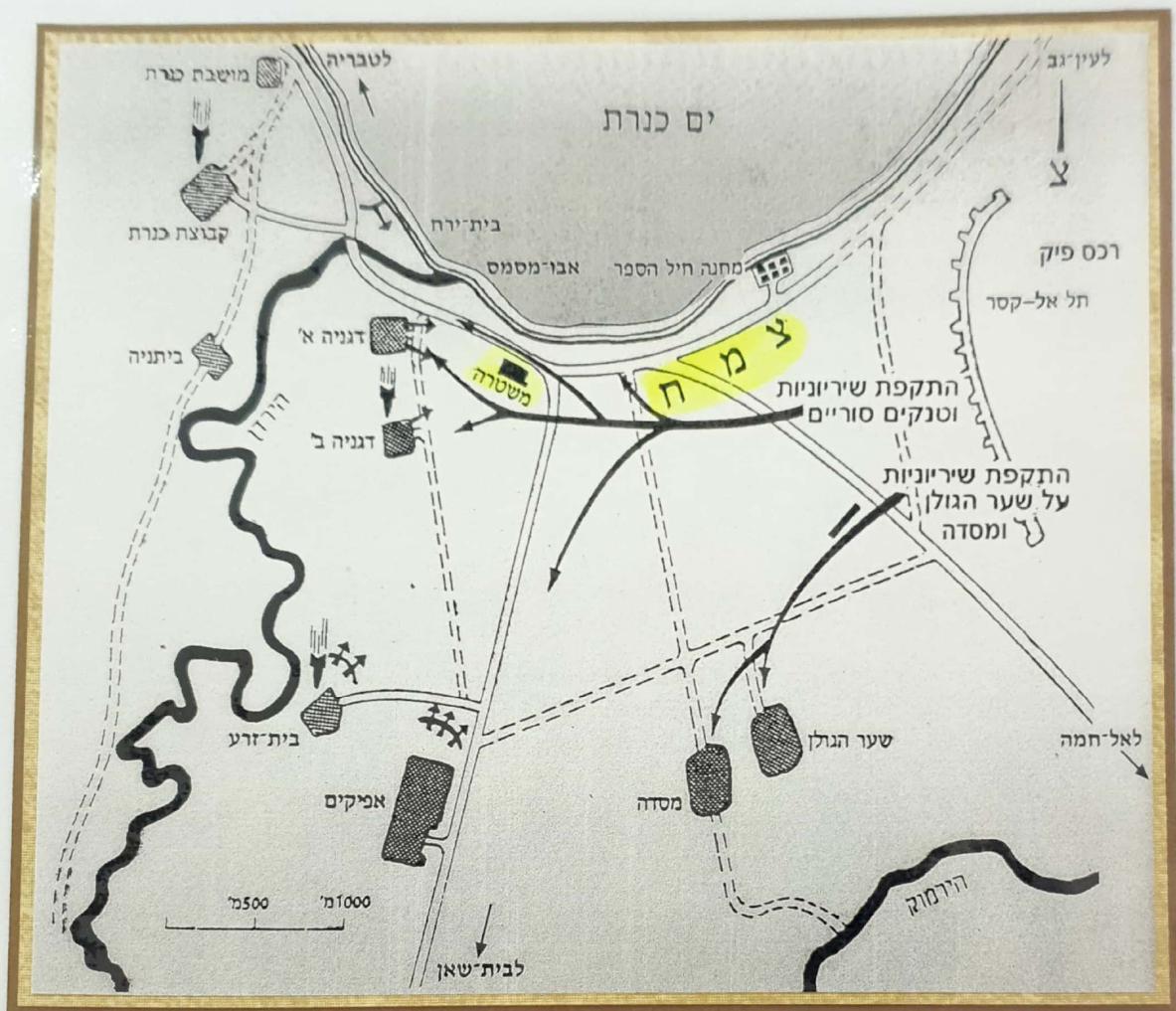
מיד עם התפוצצות הגדר, התקדמנו ועמננו שאר התרמילים. דרך פרצת הגדר והנחנו את חומר הנפץ ליד הקיר. הפתיל הוזת, ואני נסוגנו לעבר בית-הספר. נשמעה התפוצצות. הודיעתי למוטקה שעליו לצאת עם יחידתו ולפרק לבניין. היחידה יצאה. כעבור זמן-מה שמעתי קריאות: «אין פירצה! לסתת!» הודיעתי לחבלן, שיראה לייחידה את מקום הפרצה. יחד הצטרכנו לכוח הפורץ ונכנסנו ראשונים לתוך הבניין. ראיינו את העربים יורדים במחריות מגדר המשטרה. ריתי אליהים כמה כדורים באקדחי וזרקתי רימון לעברם. מיד שמעתי את מוטקה קורא אליו: «רימון!» — הסתכלתי סביבי, אך לא ראיתי דבר, אותה שעה אירעה התפוצצות על ידנו. רפאל החבלן נפצע פצע קשה בגבו, בינו-תים פרצו היכרות פניה וטיהרו את הבניין. ערבי אחד נהרג ונשבר. השאר האצלו המלט. מדברי השובי נתברר, שבמשטרה היו 25 רובאים ומקלע אחד. בלילה נרוו עוד כמה יריות מן הכפר לעבר המשטרה. אך לנפנות בוקר ברחו ערבי צמח מן העירה. אנשינו הדרו לעיריה וסרקוה. לא נמצא איש עד הקרנטינה החדשה.

הפריצה לבניון המשטרה בנה נפל אברהם ז"ל

מפת הקרב

האודרסה הישנה בצמחי לזכר חללי
מלחמת השחרור בעמק הירדן

ת.ג.צ.ב.ה.
יברहט-צבי ניימן
1913-1948

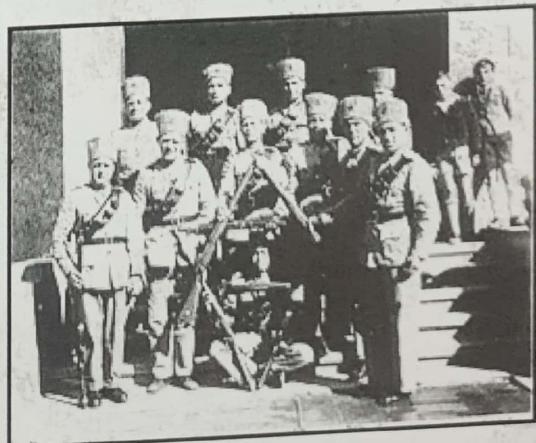
...את רוחך את כלום
את יטה הניאץ ותעריך
כ' כה' סנטה מריה פלאט
א' תער עט פהע גאנט.
אהוב אהיזאלן כטמ
ווערט ערנט בער פולחן.

ז.ג.ת.

אברהם ז"ל שירת כנוטר

גוטרות - כוחות של שוטרים יהודים בארץ ישראל בתקופת המנדט הבריטי שכונו בשם "גוטרים". הם פעלו במסגרת המשטרה הבריטית וביזמת הסוכנות היהודית החל מאורעות 1939-1936 ועד להקמת המדינה בהגנה על היישובים היהודיים, על מפעלים שונים ועל דרכי התהברות מפני התNELיות של כנופיות הערבים. אנשי הכוחות נחקרו כ"שוטרים מוספים", דהיינו, אנשי כוח עוזר למשטרת הבריטית, ששימפה אותם עקב מחסור בכוח אדם וחסיבה שהדבר יביא ליותר שקט בארץ. למעשה, פיקד עליהם ארגון ההגנה, שניצל את הכוחות ואת נשקם לפעילותו השונות בהגנה ובהתישבות.

כוחות גוטרים לבשו מדיים מיוחדים, צוידו בכלים שונים (מרובי ציד ועוד רובוי צבא) וככלו בתחילת כוחות "גפירים" שביצעו מארבים לכנופיות, שוטרים נוספים של המשטרה הבריטית ושוטרים מיוחדים, שהיו כוחות מתנדבים לשמירה ביישוביהם. בכל היישובים בהם הוקמו חיליות גוטרים התביססו כוחות אלה על תחנות הגוטרים. תחנות אלה בהן אוכסן הנשק של היישוב, זכו לכינוי מיוחד: נוקטה.

הנשך בחרבות

מספר משה מ... אנטונאי הנשך האותיק" שלנו : עם התחלת תקבר החרידת אוטי הוצאה התהמושת. האגדשים לא ידכו לחעריך את משך הקרב ואת מגבלות האסטקה שלו וهم ירו אל כל מטרה נראית. כבר בשעה הראשונה הוציאו מקלען רקיהם בעמידה סדרית 17 מתחמושת, ורובהו במשטרה 35 כדורים מחרך ח-50 שהיו לו, ותרי זה היה עדיין שלא בשלב של הסתערות. התשרתי מיד עם מפקדי המוצבים והעמדות על חומרת המצב. היו רעד פרוץ התתקפה תיבנו בתובים שכובתו של "כוח שליש" (חמשה טרה הבריטית) — הרדי חלק מהנשך היה עדיין בסליקים בתוך מבנים (אורות, אסם) וחלקו של התהמושת אפיקו קבוע באדמה. תוך כדי הקרבנות נפחו סליקים אלה וכל אשר היה בהם הוצא. היה שעת שבנון הגיעו לדלול כוח של מלאי התהמושת, שנאלצנו לתוכיא ולחلك כדורים מסוג גרווע, שלמעשת היו כבר אסורים בשימוש — ואף הם עשו את שלהם!

למקלעים השתדלנו לספק מחסניות ממולאות. בעבודה השורטפת במחסן עבדו מלבדי גם צביה י. ושמואל ס. וכן יונה כהן, אשר שימש כקשרית ואשר העבירה יחד עם 2 נערים את התהמושת לעמדות. יש לציין את עבודתם המסורה בתנאים הקשים ביותר. חלק מאנשי התרבות הגיעו ללא השק, והם היו "בתור" לקבל את נשקם של הפצועים. תוך הקרבנות נפצעו 3 רובים, סטן ו-2 מק"ל לעים מגיעות של קלעים או רטיסי פגוזים.

בתתקפה השביה קיבלו, למולבו אחד התאים של המקלט הגדל. למולנו, — כי מיחס הנשך הקודם, שנוחרו בו עוד קצת חלקו חילוף ובאזורים, נפצע ונשרף. העבודה במקלט הייתה

פתח הסליק
המברץ הרומי

